

AORTIC DISSECTION: CLINICOMORFOLOGICAL FEATURES

Yu. I. Kuzyk

Abstract. 131 necropsy cases of aortic dissection (AD) have been revealed over the last 20 years (1981-2000). From 1991 through 2000 the number of AD increased twice as many compared with the period from 1981 till 1990. AD was caused by atherosclerosis – in 83 cases, by cystic medianecrosis – Gsell-Erdheim syndrome – in 25, by nonspecific aortoarteriitis – in 9, by Marfan syndrome – in 4, by syphilis – in 1, by other diseases – in 9. Amongst the deceased men outnumbered (80,2%), 23,2% of them being younger than 50 years. In most cases aneurisms were located in the descending aorta. The total affection of the aorta with dissection and the formation of a “double-barreled” aorta was observed with cystic medial necrosis.

Key words: aortic dissection, Gsell-Erdheim syndrome, Marfan syndrome, syphilis, atherosclerosis.

Danylo Halytskyi State Medical University (Lviv)

Надійшла до редакції 7.06.2001 року

УДК 618.14+618.11]-089.168.1-085.357

А.В.Курицин, О.М.Юзько, О.А.Андрієць

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЗАМІСНОЇ ГОРМОНАЛЬНОЇ ТЕРАПІЇ ПІСЛЯ ХІРУРГІЧНОГО ВТРУЧАННЯ НА МАТЦІ ТА ЯЄЧНИКАХ

Кафедра акушерства і гінекології з курсом дитячої та підліткової гінекології (зав. – проф. О.М. Юзько)
Буковинської державної медичної академії

Резюме. Представлено досвід застосування замісної гормональної терапії у жінок, які перенесли оперативне втручання на матці і яєчниках залежно від об'єму операції.

Ключові слова: клімактерій, менопауза, замісна гормональна терапія.

Вступ. Хірургічне втручання на статевих органах (матці, яєчниках) супроводжується змінами гормональної саморегуляції, які проявляються у вигляді нерво-психічних, вегетосудинних і обмінно-ендокринних порушень. Сьогодні необхідність використання замісної гормональної терапії з метою реабілітації, профілактики і лікування синдрому виключення функції яєчників не викликає сумнівів [1,2,4]. Разом з тим, всі прооперовані жінки відрізняються за станом гормонального гомеостазу на час операції, який залежить як від віку так і від індивідуальних особливостей хворої та від об'єму виконаного оперативного втручання [3]. Ці зміни потребують систематизації для правильного призначення замісної гормональної терапії [5].

Мета дослідження. Визначити найбільш раціональне призначення замісної гормональної терапії після хірургічного втручання на матці та яєчниках.

Матеріал і методи. Нами вивчені результати проведених операцій у 70 жінок віком від 28 до 53 років. Залежно від стану гормонального гомеостазу, об'єму і характеру оперативного втручання всі жінки були розподілені на такі групи: перша група – жінки репродуктивного віку з раптовою частковою втратою функції яєчників, пов'язаною з втратою маси органа; друга група – жінки репродуктивного віку з субтотальною або тотальною гістеректомією і раптовою частковою втратою функції яєчників, пов'язаною з втратою маси органа; третя група – жінки перименопаузального періоду без проявів клімактеричного синдрому, яким проведена субто-

тальна або тотальна гістеректомія з раптовою втратою функції яєчників; четверта група – жінки перименопаузального періоду з проявами клімактеричного синдрому, яким проведена субтотальна або тотальна гістеректомія з раптовою втратою функції яєчників.

Результати дослідження та їх обговорення. Об'єм проведених оперативних втручань у всіх випадках зводився до видалення матки та яєчників, у зв'язку з чим у 64 жінок (91,4%) розвинулись нейро-вегетативні, психоемоційні та обмінно-ендокринні розлади протягом першого року після операції.

У 48 (75%) жінок переважали нейро-вегетативні порушення, у 12 (18,7%) – психоемоційні і лише у 4 (6,3%) протягом першого року виявлялися обмінно-ендокринні розлади.

Разом з тим, у різних групах прояви синдрому раптового виключення функції яєчників були різними за частотою і часом виникнення. Так, у групі жінок репродуктивного віку з раптовою частковою втратою функції яєчників, пов'язаної з втратою маси органа, переважали нейро-вегетативні порушення. Спостерігався прямий кореляційний зв'язок між часом виникнення порушень і масою втраченої яєчничкової тканини. При втраті більше, ніж 50% маси яєчника вони виникали вже в першій тиждень після операції.

Група жінок перименопаузального періоду з проявами клімактеричного синдрому до операції не відрізнялась за характером проявів після операції від групи жінок перименопаузального періоду без проявів вказаного синдрому. Основними скаргами у всіх хворих були напади жару, пітливість, лабільність артеріального тиску. Разом з нейро-вегетативними порушеннями спостерігалися психоемоційні розлади у вигляді поганого настрою, підвищеної подразливості, немотивованої тривоги. Вони з'являлись у першій місяць після операції. Необхідно відмітити, що у жінок перименопаузального періоду без проявів клімактеричного синдрому, нейро-вегетативні розлади з'являлись раніше і проходили важче. Все це спонукало нас до раннього призначення замісної гормональної терапії (ЗГТ).

Жінкам першої і другої груп призначалися двокомпонентні препарати залежно від втраченої яєчничкової маси. При втраті до 50% маси яєчників ЗГТ призначалася за стандартною схемою на три місяці, при втраті більше, ніж 50% – на чотири-шість місяців з подальшим поступовим зменшенням дози препарату. Стійкий клінічний ефект спостерігався, коли прийом ЗГТ починався в першому циклі після операції.

У третій і четвертій групах ЗГТ розпочиналась з 4–5 доби після операції. Жінкам з тотальною гістеректомією лікування проводилось однокомпонентним препаратом "Прогінова". Серед жінок із субтотальною гістеректомією виділилася група, в якій в післяопераційному періоді зберігалися циклічні кров'яністі виділення в дні очікуваних менструацій, що свідчило про активність ендометрія в культурі. Тому жінкам з субтотальною гістеректомією ЗГТ розпочинали з двокомпонентного препарату і через три місяці, при відсутності кров'янистих виділень у дні перерви прийому препарату, переходили на однокомпонентний препарат. За наявності кров'янистих виділень у дні перерви прийому препарату, що свідчило про ризик виникнення гіперпластичного процесу в культурі, жінки продовжували прийом двокомпонентного препарату.

Серед жінок (68 пацієнток), які рано в післяопераційному періоді розпочали прийом ЗГТ, лише у 6 (8,8%) мали місце прояви клімактеричного синдрому. Всі вони відносилися до четвертої групи. Після призначення ЗГТ у чотирьох з них вище означені симптоми зникли протягом перших трьох місяців прийому препаратів.

Висновки.

1. Втрата яєчничкової маси під час операції потребує призначення замісної гормональної терапії з першого або наступного за операцією, менструального циклу.

2. Втрата функції яєчників внаслідок операції потребує раннього (з 4-5 доби) призначення замісної гормональної терапії.

3. Жінкам з субтотальною гістеректомією в перші три місяці доцільно призначати для ЗГТ двокомпонентні препарати з метою виявлення осіб групи ризику розвитку гіперпластичного процесу в культурі.

4. Раннє призначення замісної гормональної терапії після операцій на жіночих статевих органах дозволяє уникнути передчасного клімактеричного синдрому.

Література. 1. Венцківський Б.М., Нізова Н.М., Татарчук Т.Ф. Замінна гормональна терапія як патогенетичний метод профілактики та лікування клімактеричних зрушень // ПАГ. – 1998. – №1 (додаток). – С.49-58. 2. Сольський Я.П., Щербина С.Є., Трав'янюк Т.Д. Комплексна терапія клімактеричного синдрому у робітниць основних професій суднобудування // ПАГ. – 1998. – №1 (додаток). – С.61-65. 3. Соль-

ський Я.П., Татарчук Т.Ф. Патологічний клімакс в уявленні жінок, медиків та дійсності // Лікування та діагностика. – 1998. – №3. – С.65-67. 4. Burger H.G. The menopausal transistion // Clinical obstetrics and gynaecology. International practice and research. – Sydney, 1996. – P. 347-360. 5. Rozenbaum H. Menopause in Europe: the state of the art // Menopause. – Montreux, Switzerland, 1996. –P.13-19.

EXPERIENCE OF USING REPLACEMENT HORMONAL THERAPY AFTER SURGICAL INTERVENTION ON THE UTERUS AND OVARIES

A.V.Kuritsyn, O.M.Yuzko, O.A.Andriiets

Abstract. The experience of using replacement hormonal therapy in women who underwent surgical intervention on the uterus and ovaries depending on the extent of an operation has been presented.

Key words: climacterium, menopause, replacement hormonotherapy.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Надійшла до редакції 27.07.2001 року